

De kerkleer tegen het Licht van de Bijbel

Bijbelstudie naar aanleiding van de Dordtse leerregels

Jan Peppink

<https://Peppink.nl>

2.20 Uitverkiezing, roeping en bestemming

Om een indruk te geven van het boek, geef ik onderstaand gedeelte vrij om te verspreiden. Meer informatie vindt u op <https://peppink.nl>.

Het is een gedeelte uit hoofdstuk 2.20 dat specifiek ingaat op wat het Nieuwe Testament zegt over uitverkiezing, roeping en bestemming. We vallen hier midden in het hoofdstuk, waar gesproken wordt naar aanleiding van Romeinen 8:30.

Tevoren gekend, bestemd, geroepen en gerechtvaardigd

In Romeinen 8 wordt gesproken over geroepen met een bestemming.

Zij, die menen dat de Here God mensen verkiest om hen het geloof te schenken, vinden in de verzen 28 e.v. een tekst die dit vrijwel letterlijk lijkt te zeggen. De Dordtse leerregels verwijzen dan ook veelvuldig naar deze tekst!

In vers 30 van dit hoofdstuk wordt in een schijnbaar onweerlegbare volgorde gesproken. ‘... *die Hij tevoren bestemd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt.*’

Van alle onderbouwing van de uitverkiezing in de leerregels lijkt dit wel de enige sterke tekst. Voldoende reden dus om hier uitgebreid op in te gaan en te zien of men de juiste conclusies trekt.

Staat hier niet dat de verheerlijking wordt voorafgegaan door de rechtvaardiging? En de rechtvaardiging door de roeping? En de roeping door de bestemming hiertoe van Godswege? En dat deze bestemming al tevoren vastgesteld is?

Wanneer we deze tekst lezen met het vraagstuk van uitverkiezing in onze gedachten, dan lijkt de tekst dit inderdaad te bevestigen. Dan berust de leer van de uitverkiezing verder op een redenatie, waarbij het één een min of meer logisch gevolg is van het ander. Alles komt alleen van God. Hij bepaalt immers de bestemming. Hij is het die verkiest. Daar is geen speld tussen te krijgen. Alles valt of staat met het feit of God de mens bestemd heeft of niet. De uitverkiezing is dan kennelijk het toekennen van deze bestemming.

Gelijktijdig wordt daarmee in de kerkleer ook nog de verbinding met de uitverkorenen uit het Oude Testament gelegd. Men stelt namelijk dat er maar één uitverkiezing is onder het Oude Verbond en het Nieuwe Verbond. Daarmee manoeuvreert men zich in de onmogelijke positie om ook het Oude Verbond op zichzelf te betrekken. Dat dit onhoudbaar is zullen we nader bezien bij de bespreking van het Oude Verbond en het Nieuwe Verbond. Het één leidt tot het ander. Eenmaal op het verkeerde been staand, wordt men gedwongen allerlei zaken uit de Bijbel te vergeestelijken om de Bijbel kloppend te houden met de leer. Dit terwijl uit de tekst zelf dikwijls blijkt dat het niet anders dan letterlijk genomen kan worden. Het leidt ertoe, dat de Bijbel zichzelf tegen zou spreken, maar het stelsel van redeneringen in de leer moet de schijn ophouden dat dit niet zo is. Uiteindelijk kan men niet anders dan tot de conclusie komen dat het Woord dat God ons heeft gegeven een uiterst moeilijk boek (geworden) is.

Wanneer sommigen uitverkoren zijn, dan volgt daaruit onvermijdelijk dat anderen verworpen worden. Het waarom van deze keuze is een raadsel. Alle mensen zijn toch immers evenzeer strafwaardig voor God?

Nu kan God natuurlijk niet beticht worden van onrechtvaardigheid. Daarom moet de verkiezing wel worden toegeschreven aan Zijn barmhartige genade en de verwerping aan Zijn rechtvaardig oordeel.

Waarom verkiest God de één tot het heil en waarom verkiest Hij de ander tot het onheil? Want, de leer probeert het wel een beetje onder het tapijt te vegen, het is overduidelijk dat het verwerpen ook het gevolg is van Zijn keuze. Zelfs het passief uitgedrukte ‘niet verkiezen’ is dan een keuze van God. Een keuze om te verwerpen.

Is het niet onrechtvaardig de één te verwerpen vanwege zijn zonden, terwijl de zonden van de ander geen belemmering zijn om verkozen te worden tot behoud? De vraag stellen is haar beantwoorden. Het blijkt een vraag waar je niet uitkomt zonder de conclusie dat dit onrechtvaardig is. De enige manier waarop men uit deze patstelling komt, is te wijzen op het feit dat Gods raadsbesluiten onnaspeurlijk zijn. We

moeten dan niet menen de oneindige wijsheid van God te kunnen bevatten. Gods handelen gaat ons denkvermogen te boven en laat zich niet vangen in onze menselijke logica. Zie daar: een niet tegen te spreken waarheid, die het gat moet dichten. Eigenlijk staat daarmee alles al vast. Het is Gods verkiezing. Verzet is zinloos. Protesteren heeft geen zin. De één verkozen tot behoud en de ander verworpen.

Maar, het geloof in Jezus Christus is in de Bijbel toch een duidelijke voorwaarde tot behoud? In volgorde moet het daarom dan wel worden: verkiezing → geloof → behoud.

Om alles kloppend te krijgen of te houden, moet dan wel geconcludeerd worden dat de uitverkiezing een verkiezing tot het heilbrengende geloof is, ofschoon dit nergens in de Bijbel gezegd wordt. Daarna lijkt het geheel, oppervlakkig gezien, weer met de rest van de Bijbel te kloppen.

Dit roept echter de vraag op waarom de Here Jezus dan nog moest lijden en sterven. De verkiezing is dan toch de bron van behoud? Deze vraag dringt zich op, maar wordt, het liefst snel terzijde geschoven. Er zijn als antwoord op deze vraag immers weer voldoende dekkende teksten te vinden.

Ook dringt zich, vanwege de verkiezing, de conclusie op dat Christus uitsluitend voor de uitverkorenen gestorven zou zijn, terwijl de Bijbel dit nergens zegt.

Na alles wat we al gezien hebben, leek het mij uiterst onaannemelijk dat uit deze ene tekst van Romeinen 8 nu ineens toch zou blijken dat God uit de mensheid slechts een selecte groep uitverkiest om hen het geloof te schenken. Ligt het niet veel meer voor de hand te veronderstellen dat deze tekst verkeerd gelezen wordt?

In de eerste plaats omdat er voor deze gedachte slechts één enkele tekst in aanmerking zou komen. En dat, terwijl we gezien hebben hoe God in zijn Woord belangrijke zaken in een overvloed van herhaling en detail bekend maakt.

In de tweede plaats omdat er zoveel teksten zijn die juist spreken over het feit dat Christus voor de zonde van de gehele wereld is gestorven.

In de derde plaats omdat bij de oproepen tot geloof nooit enige vorm van uitverkiezing als voorwaarde genoemd wordt.

In de vierde plaats omdat het zo ontzettend veel andere vragen oproept. Vragen die niet, of moeilijk en daarbij voor het gevoel vaak slechts zeer gekunsteld, te beantwoorden zijn. Ik zal later nog verder laten zien en aantonen dat de onderbouwing van de Dordtse leerregels werkelijk rammelt aan alle kanten.

Ik was mij bewust van het gevaar om de passage in Romeinen 8 los te halen uit zijn verband. Ik heb daarom het gedeelte vanaf hoofdstuk 7 tot voorbij hoofdstuk 9 talloze malen doorgenomen. Wat wordt hier gezegd over de uitverkiezing? Verheerlijking wordt vooraf gegaan door rechtvaardiging. Rechtvaardiging door roeping. Roeping door de bestemming hiertoe van Godswege. En deze bestemming is door God al tevoren vastgesteld. Ik kon er niets anders van maken. Het staat er gewoon.

Omdat we menen dat de tekst een antwoord geeft op de vraag, lopen we het gevaar de woorden te lezen met een mogelijk verkeerd idee over **wat** we hier lezen. Zo had ik bij het lezen niet de tekst zelf als uitgangspunt van het denken, maar de vraag naar de uitverkiezing. Dat is een groot gevaar van thematische Bijbelstudie! Je leest een tekst vanuit de gedachte dat die tekst het antwoord op je vraag geeft. Die gedachte vormt de bril waarmee je kijkt en die is daarmee tamelijk bepalend voor wat je ziet. We moeten daarom eerst maar teruggaan naar de lijn van de boodschap van de Romeinenbrief. Waarover spreekt Paulus hier eigenlijk? Wat is de bestemming waarover wordt gesproken?

De Here God bepaalt een bestemming. Dat is wel duidelijk. Betekent dat dan meteen ook dat hij mensen uitverkiest tot behoud? Schakelt Paulus ineens over op een ander onderwerp? Gaat hij in zijn betoog tussen de bedrijven door ineens uitleggen hoe het pad vanaf Gods bestemming tot en met de verheerlijking verloopt? En is dat dan een logische stap, die voortvloeit uit wat hij eerder zei? En waarop slaat hier het woordje 'tevoren'? Dat lijkt een belangrijke sleutel in het geheel. Is dat voor het begin der tijden? Voor onze geboorte? Voordat we tot geloof kwamen? Waar komt het dan zo ineens vandaan om daarover te spreken?

Ik bleef er maar in rond tollen en vergeleek deze tekst met vele andere teksten, waarin deze woorden

worden gebruikt. Ik kwam niet tot een aannemelijk antwoord. Al wat ik bedacht leek door de teksten zelf weersproken te worden. De uitdrukking 'God geeft het zijn beminden in de slaap', bleek hier niet van toepassing. Keer op keer heb ik ervaren dat de Bijbel zelf antwoord geeft op de vragen die bij het lezen ervan opkomen. Heel vaak veel dichter bij dan verwacht. Je moet het echter wel zien. Ditmaal zag ik het niet.

Gedurende een aantal weken had ik alle denkbare invalshoeken bij herhaling doorlopen. Ik kreeg het antwoord niet te pakken, maar de vraag mij wel. Het liet me niet meer los. Mijzelf wat moed insprekend mompelde ik in gedachten: "Het kan kort duren of het kan lang duren, maar ik zal de verklaring hiervoor vinden. Heer, laat het mij nu toch eens zien!" Twee seconden later bedacht ik dat ik natuurlijk ook eens op internet zou kunnen zoeken naar Romeinen 8:28 en nog weer een moment later kwam ik op een tekst van ene Jogchum Reitsma¹. Ik herkende die tekst ogenblikkelijk als de sleutel tot het antwoord. Zoals zo vaak is ook hier de onopgeloste puzzel veel ingewikkelder dan wanneer de oplossing bekend is. Dan blijkt alles ineens een heel stuk logischer en begrijpelijker.

Ik pak eerst een aantal verzen uit de voorafgaande hoofdstukken, zodat we in de lijn komen van het beoogd dat Paulus hier houdt. We zien in deze beschrijving telkens de tegenstelling tussen:

- de veroordeling en de gerechtigheid;
- de dood en het leven in de opstanding;
- de oude mens en de nieuwe mens;
- het leven uit het vlees en het leven uit de Geest;
- het lijden van het heden en de heerlijkheid van de toekomst.

Zoals door één, namelijk Adam, de zonde in de wereld kwam, zo is door Christus de rechtvaardiging ten leven. Opmerkelijk in dit verband dat niet alleen bij de overtreding, maar ook bij de rechtvaardiging, wordt gesproken over 'alle mensen'. Op voorhand wordt niemand (door een verwerping of iets dergelijks) uitgesloten. Ook was deze daad toereikend voor **alle** mensen tot rechtvaardiging ten leven:

Romeinen 5:18

¹⁸ *Derhalve, gelijk het door één daad van overtreding voor alle mensen tot veroordeling gekomen is, zo komt het ook door één daad van gerechtigheid voor alle mensen tot rechtvaardiging ten leven.*

Vervolgens wordt op een bijzondere wijze gesproken over de eenheid van de gelovigen met Jezus Christus. Zij zijn niet **met Hem**, maar zij zijn **in Hem** gedoopt. Let er eens op, ook bij alles wat nog komt, hoe vaak dit '**in Hem**' in de teksten genoemd wordt en hoe het ook spreekt over alles wat wij 'in Hem' en 'met Hem' ontvangen. Daarbij moeten we ook denken aan de uitspraak van de Here Jezus die zei: 'Wie **in Mij** blijft, gelijk Ik in hem'. De gelovige is 'in Jezus'. Dit geeft een bijzondere verbinding met Hem in alle dingen. De gelovige is in Christus dan ook mede gekruisigd, mede gestorven en met Hem mede begraven (gedoopt / ondergedompeld in de dood) en (met Hem) 'rechtens' vrij van de zonde. Het woordje 'rechtens' verwijst naar de rechtspraak. Voor hen die in Christus Jezus gedoopt zijn, is de uitspraak echter bekend. Daarmee is dus ook hun bestemming al bekend, namelijk: vrij van de zonde:

Romeinen 6:3-7

³ *Of weet gij niet, dat wij allen, die in Christus Jezus gedoopt zijn, in zijn dood gedoopt zijn?*

⁴ *Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood, opdat, gelijk Christus uit de doden opgewekt is door de majesteit des Vaders, zo ook wij in nieuwigheid des levens zouden wandelen.*

⁵ *Want indien wij samengegroeid zijn met hetgeen gelijk is aan zijn dood, zullen wij het ook zijn (met hetgeen gelijk is) aan zijn opstanding;*

⁶ *dit weten wij immers, dat onze oude mens medegekruisigd is, opdat aan het lichaam der zonde zijn kracht zou ontnomen worden en wij niet langer slaven der zonde zouden zijn;*

⁷ *want wie gestorven is, is rechtens vrij van de zonde.*

Daarmee is de gelovige, hoewel hij nog leeft (in geestelijke zin) dood voor de zonde, maar levend voor God in Jezus Christus. Wij kunnen ons het heil niet toe-eigenen. Het wordt aangeboden! En dat niet straks, maar nu al. U hoeft daar niet over te twifelen. Het mag voor u vaststaan. Sterker: het moet voor u vaststaan!

¹ <http://home.kpn.nl/jogreitsma/tekst/rom8.html>

Romeinen 6:11

¹¹ **Zo moet het ook voor u vaststaan**, dat gij wèl dood zijt voor de zonde, maar levend voor God in Christus Jezus.

Daarmee is de gelovige (vrijgekocht van de zonde) eigendom geworden van Christus:

Romeinen 7:4

⁴ *Bijgevolg, mijn broeders, zijt ook gij dood voor de wet door het lichaam van Christus om het eigendom te worden van een ander, van Hem, die uit de doden opgewekt is, opdat wij Gode vrucht zouden dragen.*

Paulus legt uit dat er een onderscheid is tussen het lichamelijk leven en het geestelijk leven. De gelovige maakt als het ware deel uit van twee werelden. Lichamelijk onder de zonde, geestelijk onder de gerechtigheid. Wij zijn (geestelijk) dood voor de wet en (geestelijk) levend voor God. Toch voert de wet nog heerschappij over de mens zolang hij (lichamelijk) leeft:

Romeinen 7:1

¹ *Of weet gij niet, broeders, – ik spreek immers tot wie de wet kennen – dat de wet heerschappij voert over de mens, zolang hij leeft?*

Het is daardoor dat Paulus tot de uitspraak komt: ‘het goede uitwerken, kan ik niet’:

Romeinen 7:14-18

¹⁴ *Wij weten immers, dat de wet geestelijk is; ik echter ben vlees, verkocht onder de zonde.*

¹⁵ *Want wat ik uitwerk, weet ik niet; want ik doe niet wat ik wens, maar waar ik een afkeer van heb, dat doe ik.*

¹⁶ *Indien ik nu wat ik niet wens, toch doe, stem ik toe, dat de wet goed is.*

¹⁷ *Doch dan bewerk ik het niet meer, maar de zonde, die in mij woont.*

¹⁸ *Want ik weet, dat in mij, dat wil zeggen in mijn vlees, geen goed woont. Immers, het wens is wel bij mij aanwezig, maar het goede uitwerken, kan ik niet.*

Persoonlijk beschouw ik dit als een zeer bemoedigende uitspraak. Paulus mag zichzelf dan zien als de geringste onder de broeders, maar hij staat hoog in mijn achting. Paulus zegt niet dat het hem dikwijls niet lukt het goede uit te werken. Zijn uitspraak is veel krasser. Hij zegt ‘ik kan het niet’. Hij wil wel, maar het lukt niet. Net als Paulus leg ik me er niet bij neer, maar ik kom tot dezelfde constatering. Het wens is wel aanwezig, maar ik kan het ook niet.

Dan wordt wel belangrijk hoe we dit verder moeten bezien. Op deze wijze spreekt hij verder over de geestelijke strijd tussen het leven naar de gezindheid van het vlees en de gezindheid van de Geest:

Romeinen 7:20–25

²⁰ *Indien ik nu datgene doe, wat ik niet wens, dan bewerk ik het niet meer, maar de zonde, die in mij woont.*

²¹ *Zo vind ik dan deze regel: als ik het goede wens te doen, is het kwade bij mij aanwezig;*

²² *want naar de inwendige mens verlustig ik mij in de wet Gods,*

²³ *maar in mijn leden zie ik een andere wet, die strijd voert tegen de wet van mijn verstand en mij tot krijgsgevangene maakt van de wet der zonde, die in mijn leden is.*

²⁴ *Ik, ellendig mens! Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?*

²⁵ *Gode zij dank door Jezus Christus, onze Here!*

Ons lichaam is nog onderworpen aan de zonde. Terwijl wij willen leven naar de wil van God, komen we telkens tot de conclusie dat het ons niet lukt. Het is een voortdurende strijd. Paulus gebruikt hiervoor zeer sterke bewoordingen wanneer hij uitroept ‘Ik, ellendig mens! Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?’ Het klinkt als iemand die de wanhoop zeer nabij is. Misschien is het nog meer de uitroep van frustratie van de gelovige die wel naar de wil van God tracht te leven, maar daarbij ervaart dat het steeds weer niet lukt, alle goede voornemens en pogingen ten spijt. Met even krachtige woorden van

hoop en zekerheid geeft hij zelf echter het antwoord. 'Gode zij dank door Jezus Christus' zullen wij daaruit verlost worden. Er zal aan deze strijd een einde komen. Amen!

Het is dit vooruitzicht dat we bij het lezen van wat nog komen gaat in gedachten moeten houden. Het moment waarop die verlossing werkelijkheid wordt is het uitgangspunt in hoofdstuk 8. Alles wat nu volgt wordt beschreven in het perspectief van wat komen zal. Hoewel wij nu nog onderworpen zijn aan de zonde, is er geen veroordeling voor hen, die in Christus Jezus zijn:

Romeinen 8:1-4

- ¹ *Zo is er dan nu geen veroordeling voor hen, die in Christus Jezus zijn.*
- ² *Want de wet van de Geest des levens heeft u in Christus Jezus vrijgemaakt, van de wet der zonde en des doods.*
- ³ *Want wat de wet niet vermocht, omdat zij zwak was door het vlees – God heeft, door zijn eigen Zoon te zenden in een vlees, aan dat der zonde gelijk, en wel om de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees,*
- ⁴ *opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, doch naar de Geest.*

De gelovige is niet meer onder de wet van de zonde, maar onder de wet van de Geest. Eén met Christus heeft hij daarbij ook de gezindheid van de Geest. Wie niet gelooft, is nog in het vlees. Die is niet in Christus, heeft de Geest van Christus niet en behoort Hem ook niet toe. Paulus gaat er echter van uit dat hij spreekt tegen hen die in de Geest zijn. Zoals zij in Christus zijn, zo zijn zij 'automatisch' ook in de Geest. Het één kan niet zonder het ander:

Romeinen 8:5-9

- ⁵ *Want zij, die naar het vlees zijn, hebben de gezindheid van het vlees, en zij, die naar de Geest zijn, hebben de gezindheid van de Geest.*
- ⁶ *Want de gezindheid van het vlees is de dood, maar de gezindheid van de Geest is leven en vrede.*
- ⁷ *Daarom dat de gezindheid van het vlees vijandschap is tegen God; want het onderwerpt zich niet aan de wet Gods; trouwens, het kan dat ook niet:*
- ⁸ *zij, die in het vlees zijn, kunnen Gode niet behagen.*
- ⁹ *Gij daarentegen zijt niet in het vlees, maar in de Geest, althans, indien de Geest Gods in u woont. Indien iemand echter de Geest van Christus niet heeft, die behoort Hem niet toe.*

Wie wel in Christus zijn en de Heilige Geest dus hebben ontvangen, hebben een ander vooruitzicht. Het lichaam is dan wel dood vanwege de zonde, maar de geest is leven vanwege de gerechtigheid. Het vooruitzicht is dat ook het sterfelijke lichaam levend gemaakt zal worden door Zijn Geest. Meer precies: 'door Zijn Geest, die in u woont'. Het gaat hier dus uitsluitend over hen die onder het Nieuwe Verbond vallen. Over hen die Gods Geest ontvangen hebben:

Romeinen 8:10-13

- ¹⁰ *Indien Christus in u is, dan is wel het lichaam dood vanwege de zonde, maar de geest is leven vanwege de gerechtigheid.*
- ¹¹ *En indien de Geest van Hem, die Jezus uit de doden heeft opgewekt, in u woont, dan zal Hij, die Christus Jezus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken door zijn Geest, die in u woont.*
- ¹² *Derhalve, broeders, zijn wij schuldenaars, maar niet van het vlees, om naar het vlees te leven.*
- ¹³ *Want indien gij naar het vlees leeft, zult gij sterven; maar indien gij door de Geest de werkingen des lichaams doodt, zult gij leven.*

De Geest getuigt dat zij kinderen Gods zijn en mede-erfgenamen van Christus. Zij delen (nu) in Zijn lijden om (straks) ook te delen in Zijn verheerlijking:

Romeinen 8:14-17

- ¹⁴ *Want allen, die door de Geest Gods geleid worden, zijn zonen Gods.*
- ¹⁵ *Want gij hebt niet ontvangen een geest van slavernij om opnieuw te vrezen, maar gij hebt ontvangen*

de Geest van het zoonschap, door welke wij roepen: Abba, Vader.

¹⁶ *Die Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn.*

¹⁷ *Zijn wij nu kinderen, dan zijn wij ook erfgenamen: erfgenamen van God, en medeërfgenen van Christus; immers, indien wij delen in zijn lijden, is dat om ook te delen in zijn verheerlijking.*

Zoals het vorige hoofdstuk eindigde, zo volgt nu een verdere uitwerking van het 'Gode zij dank door Jezus Christus, onze Here!' Paulus kijkt vooruit naar het moment dat dit werkelijkheid zal zijn:

- Het moment dat de heerlijkheid over ons geopenbaard zal worden.
- Het moment waar de schepping reikhalzend naar verlangt.
- Het moment dat de schepping in zijn geheel bevrijd zal worden van de vergankelijkheid.
- Het moment dat zij die de Geest hebben, de verlossing van het lichaam zullen ontvangen. Zij zijn nu reeds behouden in de hoop op hetgeen dan zichtbaar zal worden.

Romeinen 8:18-24

¹⁸ *Want ik ben er zeker van, dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid, die over ons geopenbaard zal worden.*

¹⁹ *Want met reikhalzend verlangen wacht de schepping op het openbaar worden der zonen Gods.*

²⁰ *Want de schepping is aan de vruchteloosheid onderworpen, niet vrijwillig, maar om (de wil van) Hem, die haar daaraan onderworpen heeft,*

²¹ *in hope echter, omdat ook de schepping zelf van de dienstbaarheid aan de vergankelijkheid zal bevrijd worden tot de vrijheid van de heerlijkheid der kinderen Gods.*

²² *Want wij weten, dat tot nu toe de ganze schepping in al haar delen zucht en in barensnood is.*

²³ *En niet alleen zij, maar ook wij zelf, [wij,] die de Geest als eerste gave ontvangen hebben, zuchten bij onszelf in de verwachting van het zoonschap: de verlossing van ons lichaam.*

²⁴ *Want in die hoop zijn wij behouden. Maar hoop, die gezien wordt, is geen hoop, want hoe zal men hopen op hetgeen men ziet?*

Paulus vergelijkt het lijden van de gelovigen met barensnood, met zuchten, met verwachting, met hoop, met volharding en met zwakheid. Wat een narigheid kunnen we persoonlijk ervaren en wat een narigheid zien we om ons heen. Het vraagt met recht volharding om vast te houden aan de hoop op hetgeen nu nog niet zichtbaar is. Daarin weten zelfs gelovigen niet meer wat zij bidden zullen naar behoren:

Romeinen 8:25-27

²⁵ *Indien wij echter hopen op hetgeen wij niet zien, verwachten wij het met volharding.*

²⁶ *En evenzo komt de Geest onze zwakheid te hulp; want wij weten niet wat wij bidden zullen naar behoren, maar de Geest zelf pleit voor ons met onuitsprekelijke verzuchtingen.*

²⁷ *En Hij, die de harten doorzoekt, weet de bedoeling des Geestes, dat Hij namelijk naar de wil van God voor heiligen pleit.*

In de eerste plaats is het in het lijden wel een troost te weten dat de Geest zelf voor ons pleit.

In de tweede plaats is het een troost te weten dat, ondanks al dit genoemde lijden, God alle dingen doet medewerken ten goede voor hen die God liefhebben.

Inmiddels zitten we dus midden in een consequent opgebouwde uiteenzetting. Het zou onlogisch zijn, wanneer Paulus in de komende paar verzen plotseling op een ander onderwerp zou overstappen. Gezien de schrijfstijl van Paulus zou het ook onverwacht zijn wanneer hier slechts terloops in een paar zinnen de leer der uitverkiezing besproken zou worden. Dit temeer omdat Paulus eerder hele hoofdstukken gebruikt om iets belangrijks duidelijk te maken. Wanneer het werkelijk zo zou zijn dat het behoud afhankelijk is van de verkiezing, dan zou Paulus daar veel meer tekst aan gewijd hebben.

Romeinen 8:28-30

²⁸ *Wij weten nu, dat [God] alle dingen doet medewerken ten goede voor hen, die God liefhebben, die volgens zijn voornemen geroepen zijn.*

²⁹ *Want die Hij tevoren gekend heeft, heeft Hij ook tevoren bestemd tot gelijkvormigheid aan het beeld*

*zijns Zoons, opdat Hij de eerstgeborene zou zijn onder vele broederen;
30 en die Hij tevoren bestemd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt.*

Toch blijft dit dan nog steeds een heel lastige tekst. Ik denk dat menigeen hiermee een worsteling heeft gehad. Ik stond zelf vooral op het verkeerde been, doordat ik mij vasthield aan de kennelijke volgorde van de dingen die genoemd worden. Ik begon deze volgorde telkens bij vers 29: ‘...die Hij tevoren gekend heeft...’ Het klinkt ook alsof het daarmee begint. Soms is het echter een kwestie van zorgvuldiger lezen. Vers 29 begint namelijk met het woordje ‘want’. Daarom kijken we eerst terug naar vers 28.

Staat hier dat de mensen die geroepen zijn God liefhebben?

Nee! Er wordt gesproken over hen die God liefhebben. Zij zijn geroepen.

Aha! De Here God heeft zich voorgenomen dat allen die Hem liefhebben geroepen zijn.

Hebbes! De kerkleer draait dit om, namelijk ‘de geroepenen hebben God lief’.

Het lijkt een subtiel verschil, maar het is desastreus anders.

Voor de goede orde daarom nogmaals anders gezegd: ‘het zijn niet uitsluitend de geroepenen, die God liefhebben, maar uitsluitend zij die God liefhebben zijn geroepen’. U moet niet gaan zitten wachten totdat God u roept. U moet Hem liefhebben!

De Here God heeft een bestemming voor hen die Hem liefhebben. Daaruit vloeit een reeks van zaken voort. Die worden benoemd. Het zou zeer merkwaardig zijn wanneer hier tussendoor ineens gesproken wordt over een roeping uit de mensheid in het algemeen. De mensheid waaruit God dan slechts een selecte groep mensen roept, bestemt, rechtvaardigt en verheerlijkt. Nu wordt het ineens een stuk logischer:

- Het betoog gaat immers over hen die de strijd tussen vlees en geest voeren.
- Het gaat over hen die één zijn met Christus.
- Het gaat over hen die Zijn Geest hebben ontvangen.
- Het gaat over hen voor wie God alle dingen doet medewerken ten goede.
- Het gaat hier uitsluitend over mensen die God liefhebben.

Voor hén is er een bestemming.

In de eerste zeven hoofdstukken van de Romeinenbrief valt heel erg op dat Paulus niets terloops zegt. Dikwijls is te zien dat hij in zijn behandeling van de dingen een stapje teruggrijpt en daar vervolgens weer nader op ingaat. Zo gaat hij nu vanuit het genoemde lijden nader in op de verwachting van het moment van verheerlijking. Op het eerder genoemde ‘Gode zij dank door Jezus Christus, onze Here!’. We zagen al dat hij spreekt vanuit dat moment. Dat blijkt ook uit vers 30 dat zegt: ‘dezen heeft Hij ook verheerlijkt’. Dat is heel opmerkelijk, want het staat er alsof het al heeft plaatsgevonden. In de verzen ervoor zagen we echter heel duidelijk dat daar nu nog helemaal geen sprake van is en dat het allemaal nog moet komen.

Twee verklaringen

Het woordje ‘tevoren’ bleef mij nog bezighouden. Ik neem u nog verder mee in mijn zoektocht en hoop dat de weg nog is te volgen. Er blijven twee mogelijke verklaringen voor het woordje ‘tevoren’ uit Romeinen 8:29. De eerste verklaring (op internet gevonden van Jogchum Reitsma) is dat het woordje ‘tevoren’ gelezen moet worden als: ‘vóór deze verheerlijking’. Voor de wederkomst van Jezus Christus. Op dezelfde wijze (uitgaand van een moment in de toekomst) wordt ook gesproken in de brief aan de Kolossenzen:

Kolossenzen 1:3-6a

³ *Wij danken God, de Vader van onze Here Jezus [Christus], te allen tijde bij ons bidden voor u,*

⁴ *daar wij gehoord hebben van uw geloof in Christus Jezus en van de liefde, die gij al de heiligen toedraagt,*

⁵ *om de hoop, die voor u is weggelegd in de hemelen. Daarvan hebt gij tevoren gehoord in de prediking der waarheid, het evangelie,*

⁶ *dat tot u gekomen is.*

Zij die geloven in Jezus Christus hebben nu reeds de Geest ontvangen en zijn nu reeds vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods. Zij leven nu reeds in de hoop en verwachting van de verheerlijking, die echter nog geen feit is. Die zal plaatsvinden bij de wederkomst van Christus. Al wat hier gezegd wordt is

geldig voor hen die God liefhebben en het spreekt in elk geval duidelijk niet over de weg tot het liefhebben van God. Uit niets blijkt dat het roepen vooraf gaat aan het liefhebben van God.

Een tweede verklaring is dat toch meer gekeken moet worden naar de grote overeenkomst met de brief aan de Efeziërs. Hier wordt overigens ook gekeken naar hetgeen komen gaat, waardoor de eerst gegeven verklaring hier eveneens van toepassing zou kunnen zijn.

In beide teksten wordt voor wat betreft de bestemming gesproken over het zoonschap:

Efeziërs: 'bestemd als zonen van Hem te worden aangenomen'
Romeinen: 'bestemd tot gelijkvormigheid aan het beeld zijns Zoons, opdat Hij de eerstgeborene zou zijn onder vele broederen'

Uit beide teksten blijkt dat deze bestemming al tevoren al vaststaat:

Efeziërs: 'ons tevoren ertoe bestemd'
Romeinen: 'die Hij tevoren bestemd heeft'

In beide teksten wordt gesproken over een verheerlijkte staat die wordt bereikt:

Efeziërs: 'opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn'
Romeinen: 'en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt'

De bewoording doet sterk vermoeden dat het moment van uitverkiesen gelijk staat aan het moment van bestemmen. Daarmee zou de betekenis van het woordje 'tevoren' dus zijn: 'voor de grondlegging der wereld'. Ik plaats beide teksten nog eens in het geheel bij elkaar:

Efeziërs 1:3-6

³ *Gezegend zij de God en Vader van onze Here Jezus Christus, die ons met allerlei geestelijke zegen in de hemelse gewesten gezegend heeft in Christus.*

⁴ *Hij heeft ons immers in Hem uitverkoren vóór de grondlegging der wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor zijn aangezicht.*

⁵ *In liefde heeft Hij ons tevoren ertoe bestemd als zonen van Hem te worden aangenomen door Jezus Christus, naar het welbehagen van zijn wil,*

⁶ *tot lof van de heerlijkheid zijner genade, waarmede Hij ons begenadigd heeft in de Geliefde.*

Romeinen 8:28-30

²⁸ *Wij weten nu, dat [God] alle dingen doet medewerken ten goede voor hen, die God liefhebben, die volgens zijn voornemen geroepen zijn.*

²⁹ *Want die Hij tevoren gekend heeft, heeft Hij ook tevoren bestemd tot gelijkvormigheid aan het beeld zijns Zoons, opdat Hij de eerstgeborene zou zijn onder vele broederen;*

³⁰ *en die Hij tevoren bestemd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt.*

Een andere opmerkelijke overeenkomst lijkt te staan in de toespraak van Petrus. Hier gaat het echter niet over de mensen die bestemd zijn, maar over de Christus die tevoren bestemd was als Messias te komen voor het volk van Israël. Wat we hier wel zien is dat de oproep tot berouw en bekering duidelijk vermeld staat als een voorwaarde voor de tijden van verademing en het zenden van Jezus. Alweer geen bestemming of uitverkiezing tot het geloof:

Handelingen 3:19-20

¹⁹ *Komt dan tot berouw en bekering, opdat uw zonden uitgedelgd worden, opdat er tijden van verademing mogen komen van het aangezicht des Heren,*

²⁰ *en Hij de Christus, die voor u tevoren bestemd was, Jezus, zende;*

Ook moeten we in dit verband misschien nog denken aan hetgeen in de Galatenbrief wordt geschreven. 'Tevoren' zag de Schrift dat God de heidenen uit geloof rechtvaardigen en zegenen zal. De bestemming is ook hier tevoren bekend. De voorwaarde is ook hier 'uit geloof'. Opmerkelijk is dat deze bestemming steeds wordt toegekend aan een groep mensen in het algemeen. Hier beschreven als 'heidenen', die uit

het geloof worden gerechtvaardigd. Het is wel duidelijk dat het niet over een individuele toekenning gaat, maar dat gesproken wordt over 'hen die geloven'. Ook staat er niet dat God de uitverkorenen uit de heidenen ... et cetera. Nee, het geldt alle heidenen die geloven:

Galaten 3:5-9

⁵ *Die u de Geest schenkt en krachten onder u werkt, (doet Hij dit) ten gevolge van werken der wet, of van de prediking van het geloof?*

⁶ *Op dezelfde wijze heeft ook Abraham God geloofd en het is hem tot gerechtigheid gerekend.*

⁷ *Gij bemerkt dus, dat zij, die uit het geloof zijn, kinderen van Abraham zijn.*

⁸ *En de Schrift, die tevoren zag, dat God de heidenen uit geloof rechtvaardigt, heeft tevoren aan Abraham het evangelie verkondigd: In u zullen alle volken gezegend worden.*

⁹ *Zij, die uit het geloof zijn, worden dus gezegend tezamen met de gelovige Abraham.*

Al lezend, zoekend en vergelijkend kom ik tot de conclusie dat het exacte tijdstip van het 'tevoren' voor de uitleg van Romeinen 8 geen wezenlijk verschil maakt. Paulus schrijft **aan** gelovige mensen **over** gelovige mensen. Genoemde bestemming bestaat dus niet voor ongelovige mensen. Paulus spreekt over het toekennen van bestemming aan een groep en niet over een bestemming van een individu. De woorden roeping, bestemming en verkiezing moeten hier min of meer als synoniemen van elkaar worden beschouwd. Ongelovigen worden niet geroepen, bestemd en verkozen om als zonen te worden aangenomen. Het zijn gelovigen die daartoe bestemd zijn. Niet de 'bestemden' worden gelovig, maar voor de gelovigen is er een bestemming. Het lijkt een subtiel verschil, maar het is desastreus anders. Nogmaals gezegd: 'het zijn niet uitsluitend de bestemden, die gelovig worden, maar uitsluitend zij die geloven zijn bestemd.'

Wanneer we deze verzen onder eigen woorden trachten te brengen en daarbij het verband dat we bekeken hebben betrekken, dan zouden deze verzen als volgt gelezen kunnen worden: 'Voor hen die God liefhebben weten wij dat God alle dingen doet medewerken ten goede. Hun bestemming is de gelijkvormigheid aan het beeld van Zijn Zoon, omdat zij in Hem zijn. Met Hem zijn zij daarom gerechtvaardigd. Het is Gods voornemen om hen, die Hij nu al kent, tot hun bestemming te roepen, namelijk dat zij verheerlijkt zullen worden.'

Ten aanzien van hen die Hem niet oprecht liefhebben en die niet in de Geest zijn, schrijft vers 9 'Indien iemand echter de Geest van Christus niet heeft, die behoort Hem niet toe.' Van hen wordt elders gezegd:

Matteüs 7:23

²³ *En dan zal Ik hun openlijk zeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij werkers der wetteloosheid.*

Toch is Paulus nog niet klaar met het dilemma van het lijden van de tegenwoordige tijd. Hij volstaat niet met het verwijzen naar de komende verheerlijking. Dat is geen zoethouder voor de toekomst. Er volgt nog meer. Hij grijpt weer terug op de uitspraak dat God alle dingen doet medewerken ten goede. En hij doet ook daar nog weer een schepje bovenop. Wat zullen wij dan van deze dingen zeggen? Deze vraag luidt een bemoedigende opsomming in:

Romeinen 8:31-32

³¹ *Wat zullen wij dan van deze dingen zeggen? Als God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn?*

³² *Hoe zal Hij, die zelfs zijn eigen Zoon niet gespaard, maar voor ons allen overgegeven heeft, ons met Hem ook niet alle dingen schenken?*

Dat God voor ons is, blijkt wel uit de eerder beschreven bestemming. Wie zal dan tegen ons zijn? Niemand! God heeft immers al een bestemming bepaald, namelijk om ons (als mede-erfgenamen) met Christus alle dingen te schenken.

Romeinen 8:33-34

³³ *Wie zal uitverkorenen Gods beschuldigen? God is het, die rechtvaardigt;*

³⁴ *wie zal veroordelen? Christus Jezus is de gestorvene, wat meer is, de opgewekte, die ter rechterhand Gods is, die ook voor ons pleit.*

De Here God heeft al bestemd dat Hij hen die Hem liefhebben rechtvaardigt. Wie zal hen dan nog beschuldigen of veroordelen? Wie wil beschuldigen stuit op Christus, de Advocaat, die voor ons pleit. Wie wil veroordelen stuit op God, de Rechter, die ons rechtvaardigt.

Het is duidelijk dat in deze tekst bij het spreken over de uitverkorenen, de geroepenen, de gekenden, de bestemden, telkens naar dezelfde groep wordt verwezen. Met de uitverkorenen wordt in dit geval dus niet verwezen naar Israël! Zij die Hem liefhebben zijn ook uitverkorenen. Ditmaal echter in een ander verband. Zij zijn uitverkoren om deel te hebben aan de bestemming die God heeft vastgesteld. Zij zijn uitverkoren 'in Hem'. Hij, Christus is primair, al van voor de grondlegging der wereld, de Uitverkorene. Ten diepste gaat het in dit alles om Hem!

Men kan van de soorten uitverkiezing niet zomaar één uitverkiezing tot behoud maken. Waar gesproken wordt over uitverkiezen, wordt ook duidelijk gemaakt wie uitverkoren is en waartoe.

Romeinen 8:35-37

³⁵ *Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking of benauwdheid, of vervolging of honger, of naaktheid, of gevaar, of het zwaard?*

³⁶ *Gelijk geschreven staat: Om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood, wij zijn gerekend als slachtoppen.*

³⁷ *Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, die ons heeft liefgehad.*

Het is niet meer mogelijk hen, die Gods kinderen zijn, de mede-erfgenamen, te scheiden van Christus. Zij zijn één. Geen enkele vorm van lijden kan een scheiding bewerkstelligen. Niemand kan hen roven uit Gods hand. Zij zijn namelijk verzegeld door de Heilige Geest, en wel op hetzelfde moment dat zij tot geloof kwamen:

Efeziërs 1:13-14

¹³ *In Hem zijt ook gij, nadat gij het woord der waarheid, het evangelie uwer behoudenis, hebt gehoord; in Hem zijt gij, toen gij gelovig werdt, ook verzegeld met de heilige Geest der belofte,*

¹⁴ *die een onderpand is van onze erfenis, tot verlossing van het volk, dat Hij Zich verworven heeft, tot lof zijner heerlijkheid.*

Het vooruitzicht dat de kinderen van God hebben, maakt hen tot meer dan overwinnaars door Hem:

Romeinen 8:38-39

³⁸ *Want ik ben verzekerd, dat noch dood noch leven, noch engelen noch machten, noch heden noch toekomst, noch krachten,*

³⁹ *noch hoogte noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onze Here.*

Dat geldt zowel voor lichamelijk lijden als voor geestelijke tegenwerking. Daarbij mag worden opgemerkt dat Gods Woord meer zekerheid biedt dan ons gevoel. Zijn beloften zijn zekerder dan onze ervaring. Niets kan ons scheiden van de liefde van God.

Amen!